

17 PAŹ. 2022

RZECZPOSPOLITA POLSKA

PROKURATURA KRAJOWA

BIURO PREZYDIALNE

ul. Postępu 3

02-676 WARSZAWA

Warszawa, dnia

10.10

2022 r.

PK I Ip 300.2018

Stowarzyszenie Sieć Obywatelska

Watchdog Polska

ul. Ursynowska 22/2

02-605 Warszawa

W nawiązaniu do wniosku z dnia 30 lipca 2018 r. o udostępnienie informacji na zasadach i w trybie *ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej* (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz działając na podstawie wytycznych Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie zawartych w prawomocnym wyroku z dnia 19 lutego 2019 r. o sygn. II SAB/Wa 573/18, w załączeniu przekazuję pismo Zastępcy Prokuratora Generalnego z dnia 26 lipca 2018 r. o sygn./ PK I BP 029.33.2018.

W zał.:

- jak w treści pisma.

ZASTĘPCA DYREKTORA
Biura Prezydialnego

Beata Sokół-Wojcik

RZECZPOSPOLITA POLSKA
PIERWSZY ZASTĘPCA
PROKURATORA GENERALNEGO
PROKURATOR KRAJOWY

Warszawa, dnia 26.07. 2018 r.

PK I BP 029.33.2018

Państwo
Dyrektorzy Departamentów i Biur
Naczelnik Wydziału Spraw Wewnętrznych
w Prokuraturze Krajowej
Prokuratorzy Regionalni
Prokuratorzy Okręgowi

szanowni Państwo Prokuratorzy!

W związku z uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2018 r., I KZP 4/18, , uprzejmie przedstawiam następujące stanowisko.

W powołanej uchwale, rozstrzygając zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu, Sąd Najwyższy stwierdził, iż: „*użyte w art. 168b k.p.k. sformułowanie „innego przestępstwa ściganego z urzędu lub przestępstwa skarbowego innego niż przestępstwo objęte zarządzeniem kontroli operacyjnej” obejmuje swoim zakresem wyłącznie te przestępstwa, co do których sąd może wyrazić zgodę na zarządzenie kontroli operacyjnej, w tym te, o których mowa w art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia o Policji (Dz. U. z 2017 r., poz. 2067 t.j. ze zm.)*”

Analiza uzasadnienia uchwały z dnia 28 czerwca 2018 r. prowadzi do wniosku, iż Sąd Najwyższy dokonał oceny konstytucyjności art. 168b Kodeksu postępowania karnego zamiast wykładni tego przepisu.

Badanie zgodności ustawy z Konstytucją w ramach tzw. rozproszonej kontroli konstytucyjności nie jest dopuszczalne w systemie prawnym, w którym

ustrojodawca zadanie przeprowadzania takiej kontroli powierzył odrębnemu organowi, co konsekwentnie akcentuje Trybunał Konstytucyjny, wielokrotnie w swych orzeczeniach podkreślając, że przewidziana w ustawie zasadniczej możliwość bezpośredniego jej stosowania nie daje możliwości badania zgodności obowiązujących przepisów z Konstytucją przez sądy i inne organy stosujące prawo.

Zgodnie z art. 191 w zw. z art. 188 Konstytucji, w sytuacji gdy sąd orzekający poweźmie wątpliwość w zakresie zgodności określonego rozwiązania z Konstytucją, uprawniony jest do wystąpienia z wnioskiem do Trybunału Konstytucyjnego o dokonanie zbadania zgodności ustawy z Konstytucją. Również orzecznictwo Sądu Najwyższego potwierdza, iż kwestia konstytucyjności ustawy nie może być przedmiotem zagadnienia prawnego przekazanego przez sąd odwoławczy do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu w trybie określonym w art. 441 § 1 k.p.k. (*postanowienie z 29 stycznia 2004 r., I KZP 37/03, OSNKW 2004, poz. 228, LEX nr 140096*).

Analiza uzasadnienia uchwały Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2018 r., niezależnie od podniesionej niedopuszczalności badania – w ramach rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego – kwestii konstytucyjności przepisu, wskazuje na oparcie tezy uchwały na błędnych założeniach.

Sąd Najwyższy odwołał się do konieczności stosowania – w ramach wykładni art. 168b k.p.k. – przepisów szczególnych, a więc unormowań tzw. ustaw pragmatycznych, wskazując na rzekomo „niesamodzielny” charakter tego przepisu wynikający ze sformułowania zawartego w początkowej jego części („*Jeżeli w wyniku kontroli operacyjnej zarządzanej na wniosek uprawnionego organu na podstawie przepisów szczególnych...*”). Opierając się na tym założeniu Sąd Najwyższy uznał, iż treść przepisów szczególnych współwyznacza zakres normowania art. 168b k.p.k.

Założenie to jest oczywiście nietrafne – wskazane sformułowanie ma za zadanie wyłącznie określić pochodzenie materiałów, co do których podejmowana jest decyzja przez prokuratora, i nie sposób znaleźć jakiegokolwiek podstawy do przypisywania ustawodawcy zamiaru ukształtowania jego treści w sposób dopełniony przez przepisy innych ustaw, w tym przypadku przez przepisy tzw. ustaw pragmatycznych. Art. 168b k.p.k. poszerza zakres dowodów możliwych do wykorzystania

w postępowaniu karnym o dowody przestępstwa ściganego z urzędu lub przestępstwa skarbowego uzyskane w wyniku kontroli operacyjnej poza podmiotowym lub przedmiotowym zakresem zarządzenia tej kontroli, i pełni analogiczną funkcję jaką pełni np. art. 393 § 3 k.p.k. w odniesieniu do dowodu prywatnego uzyskanego poza procesem.

Przy odwołaniu się do wykładni historycznej, uwzględniającej brzmienie art. 19 ust. 15a w zw. z ust. 15c ustawy o Policji, obowiązujące przed uchycieniem tych przepisów ustawą z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 437, z późn. zm.), która równocześnie wprowadziła do Kodeksu postępowania karnego przepis art. 168b, jako oczywisty jawi się pogląd, iż jeżeli ustawodawca celowo rezygnuje z ograniczenia zakresu dopuszczalnego wykorzystania pochodzących z kontroli operacyjnej materiałów poprzez eliminację z regulujących to zagadnienie przepisów ograniczającego ten zakres dookreślenia, nie jest możliwa akceptacja wykładni sprzecznej z uzewnętrznionym treścią nowego przepisu wyrazem woli ustawodawcy bez naruszenia elementarnych zasad logiki.

Teza uchwały, niezależnie od powyżej wskazanych zastrzeżeń, prowadzi do kolizji z przepisami ustaw szczególnych, nakazującymi w przypadku uzyskania wskutek stosowania kontroli operacyjnej dowodów pozwalających na wszczęcie postępowania karnego lub mających znaczenie dla toczącego się postępowania przekazać prokuratorowi wszystkie materiały zgromadzone podczas stosowania kontroli operacyjnej, zaś stosowanie się do wyrażonego w niej poglądu przez prokuratora może prowadzić do oceny jego zachowania jako sprzecznego z porządkiem prawnym, jeżeli posiadając dowody popełnienia przestępstwa odstąpi od ich wykorzystania w postępowaniu karnym.

Dokonana przez Sąd Najwyższy z naruszeniem zasady *clara non sunt interpretanda* wykładnia art. 168b k.p.k., prowadząca do rezultatu rażąco sprzecznego z jednoznacznym brzmieniem przepisu, skutkuje niemożliwymi do zaakceptowania konsekwencjami w zakresie realizacji zasad: legalizmu oraz trafnej reakcji karnej. Stosowanie tej wykładni uniemożliwi np. ściganie, w oparciu o materiały uzyskane w wyniku kontroli operacyjnej, przestępstw o tak wysokiej karygodności

jak przestępstwo zgwałcenia (art. 197 k.k.), za wyjątkiem przypadków, gdy pokrzywdzonym jest małoletni, bowiem przestępstwo to nie jest objęte katalogiem zawartym w art. 19 ust. 1 *ustawy o Policji* ani nie jest objęte przepisami o analogicznym znaczeniu zawartymi w pozostałych ustawach pragmatycznych.

Oczywiście nietrafny charakter stanowiska Sądu Najwyższego, wykraczającego w trakcie badania objętego pytaniem prawnym przepisu poza zakres swoich kompetencji, nie powinien wywrzeć wpływu na praktykę stosowania przez prokuratorów art. 168b k.p.k. Uwzględniając jednak fakt, iż nie można wykluczyć przypadków przyjmowania przez składy orzekające sądów powszechnych w toku rozpatrywania poszczególnych spraw stanowiska zgodnego z wyrażonym przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 28 czerwca 2018 r., prowadzącego do kwestionowania możliwości zaliczenia do materiału dowodowego dowodów uzyskanych w wyniku kontroli operacyjnej, za celowe uznaję zaakcentowanie konieczności powoływania się przez prokuratorów w takich sytuacjach na obowiązek uwzględnienia przez sąd przepisu art. 168a k.p.k.

Art. 168a k.p.k. wyklucza możliwość uznania dowodu za niedopuszczalny, a tym samym możliwość oddalenia wniosku o dopuszczenie takiego dowodu w oparciu o art. 170 § 1 pkt 1 k.p.k., na tej podstawie, iż został on uzyskany z naruszeniem przepisów postępowania albo za pomocą przestępstwa, z wyłączeniem dowodów uzyskanych w wyniku zabójstwa, umyślnego spowodowania uszczerbku na zdrowiu lub pozbawienia wolności, w związku z pełnieniem przez funkcjonariusza publicznego obowiązków służbowych.

Przepis art. 168b k.p.k. należy do „przepisów postępowania”, o których mowa w art. 168a k.p.k., a tym samym jego ewentualne naruszenie nie skutkuje niedopuszczalnością przeprowadzenia dowodu objętego decyzją prokuratora w przedmiocie wykorzystania dowodu uzyskanego w wyniku kontroli operacyjnej. Nawet więc w sytuacji, gdy sąd podzielać będzie stanowisko prawne wyrażone w uchwale Sądu Najwyższego, nie może oddalić wniosku o dopuszczenie dowodu z materiałów uzyskanych w wyniku kontroli operacyjnej z powołaniem się na niedopuszczalność takiego dowodu, gdyż w takiej sytuacji dopuściłby się oczywistej obrazy art. 168a k.p.k.

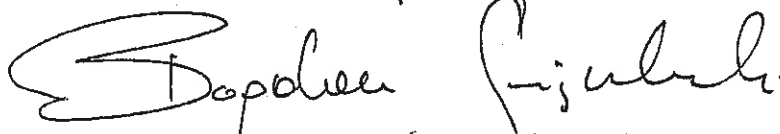
Mając na uwadze powyższe okoliczności, podkreślam konieczność przestrzegania następujących zasad:

1. Art. 168b k.p.k. powinien być stosowany w sposób zgodny z jednoznacznym brzmieniem tego przepisu, odzwierciedlającym leżące u jego podstaw *ratio legis*, skutkując podejmowaniem pozytywnych decyzji w przedmiocie dowodowego wykorzystania uzyskanych w wyniku kontroli operacyjnej materiałów wykraczających poza podmiotowy lub przedmiotowy zakres postanowienia o zarządzeniu kontroli operacyjnej, w każdym przypadku, gdy umożliwi to wykorzystanie takich materiałów w toczącym się postępowaniu karnym albo uzasadniać będzie wszczęcie nowego postępowania karnego.

2. W przypadku kwestionowania przez skład orzekający sądu, w postępowaniu jurysdykcyjnym albo w innym postępowaniu toczącym się przed sądem, zasadności decyzji prokuratora podjętej na podstawie art. 168b k.p.k. z odwołaniem się do stanowiska tożsamego z wyrażonym przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 28 czerwca 2018 r., każdorazowo konieczne jest powołanie się przez prokuratora na obciążający sąd obowiązek respektowania art. 168a k.p.k., uniemożliwiający potraktowanie wnioskowanego przez prokuratora dowodu jako niedopuszczalnego, a tym samym uniemożliwiający oddalenie wniosku dowodowego na podstawie art. 170 § 1 pkt 1 k.p.k.

Działając na podstawie art. 13 § 1 i 3 *Prawa o prokuraturze* polecam niniejsze stanowisko przekazać wszystkim podległym prokuratorom – do wiadomości i bezwzględne stosowania.

2 czerwca 2018 r.

Bogdan Świeczkowski

Prokuratura Krajowa
ul. Postępu 3
02-676 WARSZAWA

Sygn. akt: PK I Ip 300.2018
Nr: E.10.10.22/417

POLECONA

P0466040024250

A7-10

OPLATA POBRANA
TAXE PERÇUE - POLOGNE
umowa z Poczta Polska S.A. nr WZP-43-1/2022

F

Stowarzyszenie Sieć Obywatelska- Watchdog
Polska
ul. Ursynowska 22/2
02-605 WARSZAWA